

ІНФОРМАЦІЙНА ДОВІДКА

ІНФОРМАЦІЙНО- ДОСЛІДНИЦЬКИЙ ЦЕНТР ПРИ ВЕРХОВНІЙ РАДІ УКРАЇНИ

Реалізація державної політики щодо забезпечення мовлення та діяльності інших видів ЗМІ на окупованих територіях – міжнародний досвід

Березень – 2021

Довідки надаються народним депутатам України протягом двох тижнів з моменту отримання запиту. Якщо замовник/ця не повідомляє про свою заборону на опублікування матеріалу протягом десяти днів з моменту надання інформаційної довідки, вона автоматично публікується на ресурсах ІДЦ. Інформація про замовника є конфіденційною.

Замовити інформаційну довідку можна через он-лайн форму за наступним посиланням

<http://bit.ly/38MZZqy>

Контакти: +38 (095) 887 90 66, +38 (068) 360 19 06

infocenter@radaprogram.org

ІНФОРМАЦІЙНА ДОВІДКА

Реалізація державної політики щодо забезпечення мовлення та діяльності інших видів ЗМІ на окупованих територіях та прилеглих до них районах на прикладах Грузії, Молдови, території Нагірного Карабаху, й інших прикладів міжнародного досвіду

(Довідка підготована для комітетських слухань «Про забезпечення стабільного українського мовлення на тимчасово окупованих та прикордонних територіях України» Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики)

1. Міжнародний правовий досвід щодо притягнення до відповідальності провайдерів і операторів супутникових платформ за поширення програм, які незаконно створені та працюють з використанням радіочастотного ресурсу, який був захоплений країною агресором

Міжнародні ініціативи, міжнародне та національне законодавство, що регулюють інформаційну сферу:

- 23 листопада 2016 року Європейський парламент ухвалив «Резолюцію щодо стратегічних комунікацій з метою протидії антиєвропейській пропаганді з боку третіх сторін» (*EU strategic communication to counteract anti-EU propaganda by third parties*¹), у якій визнано російські ЗМІ, на кшталт «Sputnik» та «RT» («Russia Today»), агентами впливу і що їхня діяльність не пов'язана з журналістикою;
- 26 вересня 2018 року опубліковано Кодекс практик протидії дезінформації в Інтернеті². У жовтні 2018 р. Єврокомісар із цифрової економіки та суспільства отримала від представників інтернет-платформ та індустрії реклами індивідуальні дорожні карти³ щодо впровадження цього саморегулятивного акта. Кодекс є переліком зобов'язань, які платформи та асоціації, що представляють рекламодавців і рекламну галузь, добровільно застосовуватимуть для боротьби з дезінформацією і пропагандою;
- 5 листопада 2018 року Комісія з питань інформації та демократії міжнародної неурядової неприбуткової організації «Репортери без кордонів» (RSF) оприлюднено «Міжнародну декларацію про інформацію та демократію»⁴. 2019 року підписано Партнерство з питань інформації та демократії на Генеральній асамблеї ООН. Паризький мирний форум 2019 року об'єднав неурядові організації, уряди, засоби масової інформації та цифрові платформи для створення нової багатосторонньої міжнародної організації, яка надалі розвиватиме норми та стандарти для підтримки демократичних гарантій у сфері інформації: Форум інформації та демократії⁵;
- Конвенція про кіберзлочинність⁶
- Європейська конвенція про транскордонне телебачення⁷;
- Резолюція №1 ухвалена на 5-й Міністерській Конференції з питань масмедійної політики (Фесалоніки, 11-12 грудня 1997р.);
- Декларація про свободу комунікацій в Інтернет⁸ (Рада Європи, 28.05.2003).

¹ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-8-2016-0290_EN.html

² Code of Practice on Disinformation. <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/code-practice-disinformation>

³ Roadmaps to implement the Code of Practice on disinformation. <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/roadmaps-implement-code-practice-disinformation>

⁴ <https://www.nrada.gov.ua/mizhnarodna-deklaratsiya-pro-informatsiyu-ta-demokratiyu-pryntsypy-dlya-globalnogo-informatsijnogo-ta-komunikatsijnogo-prostoru/>

⁵ <https://rsf.org/en/news/30-countries-sign-information-and-democracy-partnership-started-rsf>

⁶ https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_575

⁷ https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_444#Text

⁸ <https://cedem.org.ua/library/deklaratsiya-pro-svobodu-komunikatsij-v-internet/>

Особливості національного регулювання в сфері телерадіомовлення та покарання за вторгнення в ефір:

1. **США:** незаконне вторгнення в ефір вважається кримінальним злочином. Федеральною комісією зв'язку США за захоплення прямого ефіру встановлено штраф від 100 тисяч до 250 тисяч доларів США або позбавлення волі на термін до 10 років у колонії суворого режиму⁹.
2. **РФ:** подібні дії вважаються адміністративним правопорушенням, що тягне накладення адміністративного штрафу на громадян у розмірі від п'ятисот рублів до однієї тисячі рублів; на посадових осіб – від однієї тисячі до двох тисяч рублів; на юридичних осіб – від десяти тисяч до двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян¹⁰.
3. **Національна асамблея Франції** в листопаді 2018 року ухвалила Закон для боротьби з інформаційними маніпуляціями, який наділяє національний регулятор повноваженнями припинити поширення програм без рішення суду, якщо є підозра, що вони впливають на суспільство під дією іноземних держав. Під це законодавство можуть підпадати російські пропагандистські канали¹¹.
4. **Уряд Німеччини** 5 квітня 2017 року схвалив рішення про уведення штрафів на суму до 53 млн. доларів проти соціальних мереж, які після скарг користувачів не видалятимуть повідомлення та фейкові новини, що розпалюють ненависть¹².
5. 5 грудня 2018 року в Брюсселі було представлено план ЄС¹³ із протидії дезінформації, який передбачає зростання фінансування на такі цілі, збільшення персоналу з протидії дезінформації і створення робочої групи зі стратегічних комунікацій. Також має запрацювати так звана система швидкого попередження, яка викриватиме фейки, надаючи правдиву інформацію. Зокрема, Комітет експертів з якісної журналістики у цифрову епоху (MSI-JOQ) розробив два проекти, які обговорювались в країнах-членах із медіа-організаціями й експертами; вони стосуються підтримки сприятливого середовища для якісної журналістики та сприяння медіа й інформаційній грамотності в цифровому середовищі.

⁹ Federal Communications Commission. The Communications Act of 1934. <https://bja.ojp.gov/program/it/privacy-civil-liberties/authorities/statutes/1288>
Scott R. Flick, Simone A. Wood, Warren A. Kessler. FCC Enforcement Monitor. May 2020. <https://www.pillsburylaw.com/en/news-and-insights/fcc-enforcement-monitor-may-2020.html>

¹⁰ Кодекс Российской Федерации об административных правонарушениях от 30.12.2001 № 195-ФЗ (ред. от 27.10.2015), ч. 1 ст. 13.18.

«Создание искусственных помех, препятствующих уверенному приему радио-, телепрограмм, то есть распространению радио-, теле- и иных технических сигналов в полосе частот, на которых осуществляется вещание по лицензии, влечёт ответственность в соответствии с законодательством Российской Федерации». — Статья 33 Закона РФ от 27.12.1991 № 2124-1 «О средствах массовой информации».

¹¹Звіт Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення за 2018 р., стор. 5. https://www.nrada.gov.ua/wp-content/uploads/2019/01/zvitNacradu_2018.pdf

¹²Звіт Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення за 2018 р., стор. 4. https://www.nrada.gov.ua/wp-content/uploads/2019/01/zvitNacradu_2018.pdf

¹³Звіт Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення за 2018 р., стор. 5. https://www.nrada.gov.ua/wp-content/uploads/2019/01/zvitNacradu_2018.pdf

Міжнародний досвід щодо притягнення до відповідальності та застосування санкцій до провайдерів і операторів супутникових платформ, які порушують норми міжнародного права в сфері телерадіомовлення¹⁴.

1. **Ізраїль.** Під час Ліванської війни 2006 року Ізраїль переважав супутникову передачу телеканалу «Аль-Манар» (Al Manar TV) «Хезболли», щоб транслювати пропаганду проти «Хезболли»¹⁵.

11 березня 2016 року «Хамас» перервав трансляцію ізраїльського приватного супутникового каналу NaAh NaGadol, пропагандистськими відеороликами. Зрив тривав трохи більше трьох з половиною хвилин.

2. **Литовська Республіка** стала першою країною Європейського Союзу, якій Європейська комісія підтвердила, що російський телеканал «РТР-Планета» порушує норми Директиви про аудіовізуальні медіа-послуги, що дозволило заборонити поширювати його програми в країні¹⁶.

3. **Британський медіа-регулятор Ofcom** провів кілька розслідувань щодо кремлівського телеканалу «Russia Today» і визнав мовника винним у порушенні британського кодексу телерадіомовлення. **Ofcom може застосувати до каналу санкції, аж до відкликання ліцензії.** Крім того, британський регулятор проводить перевірку програм міжнародного російського телеканалу «НТВ Мир» і «РЕН ТВ», які зареєстровані в Лондоні, але ведуть мовлення у країнах Балтії¹⁷.

У грудні 2018 року Велика Британія і Польща домовилися про створення спільного підрозділу для протидії російській дезінформації і планують проводити щорічні консультації щодо ворожої діяльності Москви¹⁸.

Прецедент довготривалого захоплення радіочастотного ресурсу:

Кашмір (спірна територія Індії та Пакистану). Конфлікт між Індією та Пакистаном за Кашмір триває з 1947 р. Територія, де проживає мусульманська більшість, є предметом багаторічного прикордонного конфлікту між двома країнами.

Ситуація в сфері зв'язку та телекомунікацій:

- 2016 р.: індійська влада штату Джамму та Кашмір ввела заборону на друковані видання та кабельне ТБ, оскільки пакистанські кабельні канали вели кампанію, спрямовану на розпал ворожнечі¹⁹. Протилежна сторона також застосовувала симетричні заборони – 27 жовтня 2018 р. Верховний суд Пакистану наклав заборону на весь індійський контент на телеканалах та видав наказ «припинити

¹⁴ Скориставшись досвідом України, яка упродовж 2014 – 2018 рр., керуючись національним законодавством та Європейською конвенцією про трансдонне телебачення, припинила ретрансляцію 80 російських телевізійних каналів, що поширювали антиукраїнську інформацію у вітчизняних кабельних мережах, на такий крок пішли Литва та Молдова. Джерело: Звіт Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення за 2018 р., стор. 5. https://www.nrada.gov.ua/wp-content/uploads/2019/01/zvitNacrady_2018.pdf

¹⁵ Friedman, Herbert. "Psychological Operations during the Israel-Lebanon War 2006". Retrieved 2008-08-17.

¹⁶Звіт Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення за 2018 р., стор. 5. https://www.nrada.gov.ua/wp-content/uploads/2019/01/zvitNacrady_2018.pdf

¹⁷Звіт Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення за 2018 р., стор. 5. https://www.nrada.gov.ua/wp-content/uploads/2019/01/zvitNacrady_2018.pdf

¹⁸Звіт Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення за 2018 р., стор. 5. https://www.nrada.gov.ua/wp-content/uploads/2019/01/zvitNacrady_2018.pdf

¹⁹<https://www.dawn.com/news/1331843>

трансляцію всього індійського контенту» на наземних, супутникових і кабельних телеканалах²⁰.

- 2017 р.: 17 квітня Індія заблокувала Інтернет та соціальні мережі в штаті Джамму та Кашмір після хвилі протестів місцевого населення. На це відреагувала ООН: правозахисні організації заявили, що масштаб введених обмежень не пропорційний заявленій містом Делі меті запобігання розповсюдження інформації, яка може спровокувати насилля. На думку експертів ООН, заборона на Інтернет і телекомунікації носить характер колективного покарання і не відповідає міжнародним стандартам. Відмова надати такий доступ порушує вільний обмін ідеями і здатність людей мирним шляхом вирішувати питання, що представляють взаємний інтерес²¹.
- 2019 р.: 5 серпня Індія позбавила особливого статусу (спеціальна автономія регіону) штат Джамму і Кашмір на кордоні з Пакистаном. Індія відключила всі телекомунікації і привела війська на території регіону в стан підвищеної готовності напередодні прийняття рішення про позбавлення Кашміру особливого статусу, який він мав у своєму розпорядженні протягом сімдесяти років²². Було накладено обмеження на провідний та мобільний телефонний зв'язок, Інтернет, а також заборонені мирні зібрання. Офіційний Ісламабад назвав дії індійської влади «незаконними».
- 17 серпня: В індійському штаті Джамму і Кашмір частково відновили телекомунікації і зв'язок. Обмеження щодо комунікацій, зборів і подорожей, які спочатку були встановлені у всьому регіоні Джамму і Кашмір, в значній мірі були полегшені в регіоні Джамму, де раніше був відновлений інтернет-сервіс²³.
- 16 серпня відбулися слухання у Верховному суді Індії з приводу клопотання редактора видання Kashmir Times щодо відновлення телефонного та інтернет-зв'язку в штаті Кашмір. Уряд запевнив суд у тому, що обмеження, які діють, скоро будуть переглянуті і скасовані²⁴.

²⁰ Пакистан ввів заборону на індійські фільми і телепрограми після війни між Індією та Пакистаном у 1965 році. Заборона періодично знімалася, але весь індійський радіо і ТБ контент був заборонений знову після придушення індійською владою протестів в спірному регіоні Кашмір у 2016 році. Джерело: <https://www.rferl.org/a/pakistan-ban-india-tv-content-blames-dam-building/29567457.html>

²¹ <https://news.un.org/ru/story/2017/05/1304591>

²² <https://news.liga.net/world/news/indiya-lishila-kashmir-osobogo-statusa>

²³ <https://www.ukrinform.ru/rubric-world/2762087-v-state-dzammu-i-kashmir-casticno-vosstanovili-telefonnuu-svaz.html>

²⁴ <https://www.ukrinform.ru/rubric-world/2761371-india-vernet-kashmiru-telefonnuu-svaz-i-internet.html>

2. Реалізація державної політики щодо забезпечення теле-, радіомовлення та забезпечення діяльності інших видів ЗМІ (друкованих та інтернет-видань) – на окупованих територіях та прилеглих до них районах на прикладах Вірменії, Азербайджану, Грузії, Молдови

ВІРМЕНІЯ

Законодавче регулювання мовлення в межах країни: «Конституція Республіки Вірменія²⁵», «Закон про аудіовізуальні засоби масової інформації²⁶», «Закон Республіки Вірменія про ліцензування²⁷», «Закон про мову²⁸», «Закон про рекламу²⁹», «Закон Республіки Вірменія про електронні комунікації³⁰» та ін.

Законодавчі акти щодо мовлення на окупованих територіях: Відсутні. Теле- та радіомовлення в Нагірному Карабасі регулювалося саме внутрішнім національним законодавством Республіки Вірменія, яке поширюється в межах Республіки.

Технічна підтримка мовлення: Основною телекомунікаційною компанією на території Нагірного Карабаху є ЗАТ «Арцахкап», офіційно зареєстрована за адресою Вірменія, Арцах (Нагірний Карабах), Степанакерт³¹. Також діє приватний оператор «Пейс» (надає послуги ефірного та кабельного телемовлення). Відповідно до прийнятої в 2008 р. Урядом НКР «Програми розвитку мовлення і впровадження цифрової системи в сферу радіотелебачення» компанія «Арцахкап» у 2012 році почала оцифрування радіорелейної аналогової 62-кілометрової лінії з Вірменією – Горіс-Степанакерт. Станом на 2013-й рік, з 40 ретрансляційних станцій 45 DVB-T в столиці і райцентрах встановлені по одній або дві одиниці, решта – в сільських населених пунктах. Горіс - місто в Вірменії в східній частині Сюнікської області. З Горіса відбувається отримання «Арцахкап» для подальшої ретрансляції в Карабасі сигналу вірменських телеканалів (див. малюнок 1). «Арцахкап» тісно співпрацював з вірменськими фахівцями в телекомунікаційній галузі, а мовлення велося на базі відкриття вільного доступу до ретрансляційних станцій Нагірного Карабаху.

У Нагірно-Карабахській Республіці, станом на 2017 рік, головним чином дивилися і слухали телеканали і радіостанції вірменською мовою, що віщають з Вірменії. У Степанакерті, столиці НКР, на FM віщають зокрема, крім місцевих комерційних радіостанцій, також:

- ✓ Перша програма Громадського Радіо Вірменії вірменською мовою (працює на частоті 102.30, при цьому на цій же частоті транслює свої радіопередачі і місцевий карабахський суспільний мовник); - Вірменська комерційна станція Radio Hay;
- ✓ Станція вірменської діаспори в Лівані – Radio Sevan;
- ✓ Приватна радіо-студія «Голос справедливості»³² азербайджанською мовою, мовлення 4 дні на тиждень по 30 хвилин на територію Нагорного Карабаху та Азербайджан. Студія надана владою Нагорного Карабаху, яка, за заявою редакції, не цензурує контент. Мовлення ведеться через коротко хвильових 10-ти кіловатний передавач.

²⁵ <http://arlis.am/DocumentView.aspx?DocID=102510>

²⁶ http://tvradio.am/wp-content/uploads/2020/11/HH_Orenq_HO-395-N_16072020_ENG.pdf

²⁷ <http://arlis.am/DocumentView.aspx?DocID=126306>

²⁸ <http://arlis.am/documentview.aspx?docid=90418>

²⁹ <http://arlis.am/DocumentView.aspx?DocID=75427>

³⁰ <http://arlis.am/documentview.aspx?docid=68804>

³¹ <http://www.artsakhkap.am/>

³² <http://www.portalostranah.ru/view.php?id=392>

Мета мовлення – «встановлення довіри між азербайджанським та карабахськими народами» (станом на 2016 рік).

АЗЕРБАЙДЖАН

З 26 листопада 1991 р. автономне утворення Нагорний Карабах ні в якому вигляді не було передбачено в адміністративно-територіальному поділі Азербайджану. Територія колишньої НКАО вважалася частиною декількох районів Азербайджану, а карабаська столиця Степанакерт (Ханкәнді) – місто «республіканського підпорядкування Азербайджану».

З початком реформ в СРСР в 1980-х рр. автономії в складі союзних республік й більш дрібні одиниці отримали право мати свої телепрограми, і в 1988 р. стартувало телебачення Нагірного Карабаху. В кінці 90-х років, мовлення відбувалося не тільки вірменською, але й азербайджанською мовами, *проте пізніше було продовжене цілковито вірменською мовою*³³.

Законодавче регулювання мовлення в межах країни: «Закон про засоби масової інформації³⁴», який регулює загальні правила пошуку, отримання, підготовки, передачі, виробництва та розповсюдження масової інформації в межах Республіки³⁵. Основний орган регулювання – Національна рада з питань телебачення та радіо Азербайджанської республіки³⁶.

Законодавчі акти щодо мовлення на окупованих територіях: Відсутні.

Технічна підтримка мовлення: 1 січня 2021-го року Азербайджан відновив радіо- і телевізійне мовлення у зайнятому ним місті Шуша після 28 років закриття сигналу з боку Карабаху. Впродовж цих років будь-які технічні ресурси не були виділені для встановлення стабільного теле- або радіосигналу з території Азербайджану на територію Нагірного Карабаху. Раніше Національна рада з питань телебачення і радіо повідомляла, що розпочалася робота з будівництва нової інфраструктури на звільнених територіях Азербайджану. Було зазначено, що все технічне обладнання для телерадіомовлення на окупованих Вірменією територіях було знищено, а частина його використана для вірменського телебачення і радіо.

Процес відновлення технічної бази мовлення: Національна рада з питань телебачення і радіо Азербайджанської Республіки, керуючись вимогами статті 15 Закону Азербайджанської Республіки «Про телебачення і радіомовлення³⁷», 8 січня 2021 року оголосила конкурс на відкриття регіонального радіоканалу в Нагірному Карабасі та прилеглих районах на частоті 102,7 МГц. Для того, щоб прийняти участь у відборі необхідно надати низку документів про юридичний статус та ліцензію, а також власну концепцію мовлення, довідку про склад персоналу мовника, рівень їх кваліфікації, та ін³⁸. У конкурсі не можуть брати участь наступні особи: не громадяни Азербайджанської Республіки; юридичні особи з часткою іноземної фізичної або юридичної особи у статутному капіталі; особи, раніше судимі за тяжкі або особливо тяжкі злочини, а також злочини проти суспільної моралі; політичні партії; релігійні організації³⁹.

³³ <http://www.portalostranah.ru/view.php?id=392>

³⁴ <https://cis-legislation.com/document.fwx?rgn=2687>

³⁵ <https://rm.coe.int/azerbaijan-analysis-of-legislation-on-freedom-of-expression-december-2/16808ae03d>

³⁶ <https://ntrc.gov.az/>

³⁷ https://www.access-info.org/wp-content/uploads/Law_of_the_Republic_of_Azerbaijan_on_TV_and_radio_transmission.doc#:~:text=TV%2Dradio%20transmission%20is%20free.TV%2Dradio%20transmission%20is%20inaccessible.

³⁸ <https://ntrc.gov.az/az/xeberler/692>

³⁹ <https://ntrc.gov.az/az/xeberler/712>

Відповідно до звіту⁴⁰ Національної ради з питань телебачення і радіо Азербайджанської Республіки за 2020 рік, «нові зони покриття були встановлені для телевізійних та FM-радіостанцій на наших звільнених територіях, а також для добудови загальнонаціональної наземної мережі телерадіомовлення. Розраховано потужність телевізійних та FM-радіопередавачів, які будуть експлуатуватися на станціях радіо- і телевізійного мовлення Шуша, Гадрут, Джабраїл, Лачин та Калбаджар. В результаті проведеної роботи рішеннями Ради від 29 грудня 2020 року було забезпечено трансляцію відкритих (соціальних) 10-ти телевізійних каналів та трансляцію 2 національних радіоканалів⁴¹ у Карабахській зоні». Після проведення реставраційних робіт на визволених землях всі ліцензовані радіо- і телевізійні канали в Азербайджані з часом мають розпочати своє мовлення. Відповідно до плану заходів, підготовленого Міністерством транспорту, зв'язку та високих технологій Азербайджану та Виробничим об'єднанням телерадіомовлення та супутникового зв'язку⁴², все обладнання, необхідне для роботи, було придбано, і роботи планували розпочати найближчим часом⁴³.

Радіомовлення: Реєстрація радіомовних станцій Азербайджану в Міжнародному союзі електрозв'язку (МСЕ) відбулась у 2020 році, незважаючи на протести вірменської сторони. Міністерство транспорту, зв'язку та високих технологій Азербайджанської Республіки⁴⁴ здійснило відповідні необхідні заходи з метою забезпечення сталої роботи радіостанцій.

В Женеві з 2019 р. в різний час проходили обговорення за участю керівних працівників та спеціалістів МСЕ. В ході обговорень фахівцям МСЕ і протилежної сторони на основі технічних звітів було доведено, що радіомовні FM-станції, представлені Азербайджаном в Міжнародний союз електрозв'язку для реєстрації (за винятком Нагірного Карабаху вся територія країни, включаючи територію Нахчіванської Автономної Республіки), не створюють перешкоди для вірменських мовних станцій. В останні роки звернення Азербайджану в МСЕ для міжнародної реєстрації радіомовних станцій країни з метою їх сталого функціонування заперечувалися Адміністрацією зв'язку Вірменії. Через ці протести радіомовні станції Азербайджану не могли пройти реєстрацію в МСЕ, що створювало перешкоди для діяльності азербайджанської сторони.

Всі зареєстровані в Нагірному Карабасі радіостанції числяться в Міжнародному союзі електрозв'язку як азербайджанські і з позиції Азербайджану не можуть бути темою обговорень. В результаті дискусій Азербайджан здійснив міжнародну реєстрацію своїх радіостанцій в містах Товуз, Газах, Нахічеван і на інших територіях республіки для запобігання перешкод в їх діяльності. Азербайджан підкреслює, що жодна станція на території Азербайджану не може бути зареєстрована як вірменська і Азербайджан постійно відстежує це питання.

⁴⁰ <https://ntrc.gov.az/az/xeberler/684>

⁴¹ <https://mincom.gov.az/ru/view/news/1123/nachalos-teleradioveshanie-na-osvobozhdennyh-ot-okkupacii-zemlyah>

⁴² <https://teleradio.az/>

⁴³ <https://menafn.com/1101350397/Azerbaijani-TV-channels-to-start-broadcasting-in-Karabakh-soon>

⁴⁴ Міністерство транспорту, зв'язку та високих технологій Азербайджанської Республіки відповідає за регулювання галузі зв'язку та розвиток інформаційних технологій. До його відомства належать:

1. Державне управління радіочастот: <https://mincom.gov.az/ru/view/organization/9/> Деякі функції: держконтроль над дотриманням встановлених правил придбання (передачі), проектування, будівництва (установки) і експлуатації радіоелектронних засобів і високочастотних пристроїв на території країни та технічний радіоконтроль за відповідністю параметрів радіовипромінювання даних засобів і пристроїв чинним нормам; контроль над постачанням електричних пристроїв, механізмів, апаратів і приладів допоміжними пристроями для забезпечення придушення перешкод радіоприйому; виявлення незаконних радіопередач в ефірі, боротьба з незаконним виготовленням та використанням радіопередавальних пристроїв. Джерело: <https://mincom.gov.az/ru/view/pages/80/upravlenie-radiochastotnym-spektrum>

2. Виробниче об'єднання «радіотелевізійної мовлення і супутниковий зв'язок»: <https://mincom.gov.az/ru/view/pages/47/radio-tv-sputnikovaya-svyaz>

МАЛЮНОК 1

Стрілкою показано шлях Горіс (Вірменія) – Степанакерт (Нагірний Карабах)

ГРУЗІЯ

Законодавче регулювання мовлення на території Грузії. Закон «Про мовлення»⁴⁵, Закон про національні регулювальні органи⁴⁶, Закон про електронні комунікації⁴⁷, Державна стратегія для окупованих територій – участь в узгодженні співробітництва⁴⁸

Відповідно до Державної стратегії, Грузія виділяє, в тому числі, такі сфери співпраці як безперешкодне розповсюдження інформації; права людини.

В контексті питання обміну інформацією в Стратегії обумовлено цілі:

- ✓ Розробити платформу та механізм комунікації для полегшення вільного обміну інформацією та плюралістичними поглядами, а також полегшити комунікації між населенням, розділеним демаркаційними лініями, сприяючи взаєморозумінню та подоланню ізоляції;
- ✓ Створити необхідні платформи та механізми для обміну інформацією з використанням друкованих та електронних ЗМІ; заохочення співпраці між журналістами; впровадження нових технологій ЗМІ для полегшення обміну інформацією.

Законодавство самопроголошених республік. В сфері телерадіомовлення Абхазії – відсутнє⁴⁹, в Південній Осетії – постанова Уряду Республіки Південна Осетія «Про затвердження правил надання послуг зв'язку для цілей телевізійного мовлення і/або радіомовлення Республіки Південна Осетія»⁵⁰

Відповідальні органи. Національна комісія з комунікацій (уповноважена видавати, відновлювати, продовжувати термін дії або відкликати ліцензії та дозволи на використання радіочастотного спектру). До основних функцій Комісії належать:

- ✓ Авторизація діяльності в області електронних комунікацій (реєстрація фізичної чи юридичної особи, що надає мережу та засоби електронного зв'язку та/або надає послуги через електронний зв'язок);
- ✓ Надання послуг із сертифікації, стандартизації й метрології електронного зв'язку;
- ✓ Регулювання техніко-економічних і правових відносин доступу та/або приєднання до елементів мережі електронного зв'язку (телефонний зв'язок, передача даних);
- ✓ Вирішення спорів між уповноваженими особами, діючими у сфері електронних комунікацій, а також між ними й користувачами у межах власний повноважень;
- ✓ Вирішення спорів між ліцензіатами (держателями ліцензій) та/або особами, що мають право використовувати радіочастотний спектр та/або ресурси нумерації⁵¹.

Комісія має право призупинити дію авторизації (ст.19 Закону про електронні комунікації):

1. За запитом вповноваженої особи (компанії електронного зв'язку або давача послуг) на зазначений нею термін;

⁴⁵ <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/32866?publication=59>

⁴⁶ <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/14062?publication=25>

⁴⁷ <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/29620?publication=41>

⁴⁸ <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/2251491?publication=0>

⁴⁹ <https://www.parlamentra.org/rus/regulatory/zakonodatelstvo/>

⁵⁰ <https://rso-government.org/2019/03/20/postanovlenie-pravitelstva-o-utverzhenii-pravil-okazaniya-uslug-svyazi-dlya-celej-televizionnogo-veshchaniya-i-ili-radioveshchaniya-v-respublike-yuzhnaya-osetiya/>

⁵¹ Система нумерації – комбінація символів, що використовується для послуг електронного зв'язку з оператором мережі; Ресурси нумерації – система нумерації, заснована на знаках в системі, яка використовується для надання прав користування

2. За власною ініціативою, якщо вповноважена особа більше року:
 - i. Не здійснює санкціоновану діяльність;
 - ii. Не надає Комісії розрахунки плати за регулювання або подає нульовий розрахунок;
 - iii. Не оплачує регулювання.
3. За власною ініціативою, якщо вповноважена особа порушує законодавство Грузії і до нього вже застосовано попередження і штраф в якості санкції за порушення.

Державні мовники Грузії. Суспільний мовник, Аджарське телебачення й радіо Суспільного мовника, що належать ТОВ «Телерадіоцентр Грузії». Суспільний мовник здійснює мовлення на 3 радіоканалах радіочастот.

Відповідно до ст. 16 Закону про мовлення, Суспільний мовник повинен:

- ✓ Забезпечувати редакційну незалежність та неупередженість програм; свободу від державного, політичного, релігійного та комерційного впливу; відобразити плюралізм думок в суспільстві;
- ✓ Надавати аудиторії сучасну і повну інформацію про важливі поточні події в Грузії, її регіонах та в світі;
- ✓ Містити у відповідних пропорціях програми про меншини мовою меншин і підготовлені меншинами;
- ✓ Своєчасно та всебічно інформувати аудиторію про події, пов'язані з окупованими територіями Грузії.

Довідково: В 2010 році було припинено мовлення «Першого Кавказького» каналу (Третій канал Суспільного мовника Грузії) (антиросійський грузинський) із французького супутника Eutelsat, за даними газети “Le Figaro”, один з французьких дипломатів заявив про сильний тиск Кремля на Eutelsat, щоб останній відмовився від контракту з Грузією.⁵²

З 2011 року почав мовлення «Перший Інформаційний Кавказький» (ПІК) – правонаступник «Першого Кавказького» - зі супутника Eutelsat-Hotbird. Покриття сигналу охоплювало територію Південного та Північного Кавказу, України, Білорусі, Східної Європи, Росії, Турції та Ірану. Канал здійснював мовлення здебільшого російською мовою та висвітлював Росію як агресора. В 2012 році закриття телеканалу співпало з приходом до влади політичної коаліції «Грузинська мрія» (російсько-орієнтована партія). Журналісти намагались виразити своє невдоволення, влаштувавши акцію мовчання в прямому ефірі, однак пізніше окрім відсутності відповідей на запитання з боку керівництва Суспільного мовника, співробітників звинуватили в самовільному «захопленні» ефіру та дискредитації Суспільного мовника.⁵³

Мовники та ЗМІ самопроголошених територій. В Південній Осетії – державна телерадіокомпанія «ІР»⁵⁴; в Абхазії – Абхазька Державна Телерадіокомпанія⁵⁵; інформаційне агентство «Sputnik Абхазія» і «Sputnik Південна Осетія», видавнича політика якого – проросійська пропаганда; незалежне інформаційно-аналітичне агентство Абхазії «Абхазький вузол»⁵⁶; місцеві мовники.

⁵² <https://www.ekhokavkaza.com/a/25648880.html>

⁵³ https://telepedia.fandom.com/ru/wiki/%D0%9F%D0%B5%D1%80%D0%B2%D1%8B%D0%B9_%D0%98%D0%BD%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%86%D0%B8%D0%BE%D0%BD%D0%BD%D1%8B%D0%B9_%D0%9A%D0%B0%D0%B2%D0%BA%D0%B0%D0%B7%D1%81%D0%BA%D0%B8%D0%B9

⁵⁴ <http://gtrkir.ru/about>

⁵⁵ <https://apsua.tv/>

⁵⁶ www.abhaz-uzel.ru/

В листопаді 2012 року Національна комісія з комунікацій Грузії заявила, що немає жодних заборон на ретрансляцію російських телеканалів, якщо кабельні компанії представляють комісії нотаріально завірених договори, що підтверджують правомірність мовлення на території Грузії. Зокрема, компанії «7-й канал», «Глобал ТВ», «GNN-Тбілісі», «Ера-Батумі» включили до свого пакету ліцензійні контенти російських телекомпаній «ОРТ-Інтернейшнл» та «РТР - Планета».⁵⁷

Технічна підтримка мовлення Південної Осетії.

В результаті серпневих подій 2008 року телерадіомовній мережі республіки було завдано серйозної шкоди⁵⁸. Відновлення телекомунікаційної інфраструктури відбулося за фінансової та технічної підтримки РФ⁵⁹. Станом на серпень 2009 р. Міністерство зв'язку і масових комунікацій РФ відновило радіотелефонний зв'язок і доступ в Інтернет в Південній Осетії⁶⁰. В республіці було розгорнуто мобільні комплекси FM-мовлення та майже завершено роботи з відновлення ефірного телебачення⁶¹. Наразі, телекомунікаційна інфраструктура Південної Осетії відновлена, практично на всій території республіки можна приймати сигнали російських каналів та місцевого осетинського телебачення⁶² (є супутникове ТБ - «Триколон-ТВ». Взагалі, всі російські канали транслиються саме з супутника).

До 2016 року програми грузинських телеканалів можна було приймати лише на територіях Гальського та Цхинвальського районів, але з 2016 року зона сигналу розширилась. Технічні роботи з налаштування цифрового телемовлення здійснювались на кошти ООО «Стерео+» при підтримці ЄБРР. За словами засновника «Стерео+», в пакет телеканалів входять всі комерційні телемовники, за виключенням Суспільного (Першого) каналу.

В напрямі Південної Осетії було значно посилено сигнал для прилеглих до Цхинвали територій і повністю покрито Ахалгорський район, в якому з 2008 року не приймалися грузинські канали. Що стосується Абхазії – в Зугдидському районі було встановлено потужну станцію, завдяки чому телесигнал можна приймати на домашню антену – сигнал повністю покриває територію Очамчирського, а також частини Ткварчельського й Гульрипшського районів. Як повідомляється, технічно влада самопроголошених республік може заблокувати сигнал, але не зробила цього.⁶³

В 2019 році за фінансуванням Росії в Південній Осетії запустили мережу цифрового телемовлення. Приблизно 92% території охоплено сигналом. Було споруджено 8 базових станцій і 4 антено-щоглових споруд, в результаті чого жителі самопроголошеної республіки можуть бачити 20 загальноросійських каналів і 3 мультиплекси – 2 російських і 1 осетинський. Організація мережі проводилась в рамках інвестиційної програми Росії сприяння соціально-економічному розвитку республіки на 2018-2019 роки (на це передбачено 157,5 млн рублів).⁶⁴

⁵⁷ <https://www.ekhokavkaza.com/a/24764723.html>

⁵⁸ Заява із новорічного послання экс-голови Південної Осетії Едуарда Кокойти. Джерело: <https://www.kavkaz-uzel.eu/articles/148772/>

⁵⁹ Соглашение между Правительством Российской Федерации и Правительством Республики Южная Осетия о сотрудничестве в области связи, 2011 г. <https://digital.gov.ru/ru/events/28303/>. Минкомсвязь предлагает активнее развивать отрасль связи в Южной Осетии, 2013 г. <https://digital.gov.ru/ru/events/30785/>

⁶⁰ В серпні 2008 р. у Цхинвалі запустили роботу пересувної студії радіостанції «Вести - FM». 21 серпня в м. Владикавказ на території філії ФГЦП «РТРС» велися пуско-налагоджувальні роботи на FM-радіопередавачі для запуску мовлення на частоті 106,3 МГц. <https://digital.gov.ru/ru/events/17503/>

⁶¹ <https://digital.gov.ru/ru/events/21823/>

⁶² <https://digital.gov.ru/ru/events/24169/>

⁶³ <https://www.ekhokavkaza.com/a/27757303.html>

⁶⁴ <https://www.ekhokavkaza.com/a/30308831.html>

Технічна підтримка мовлення Абхазії.

В грудні 2020 року відбулась зустріч віце-прем'єра Абхазії та голови Державного комітету зі зв'язку, масових комунікацій і цифрового розвитку з робочою групою Міністерства цифрового розвитку, зв'язку та масових комунікацій Росії. Темою зустрічі був перехід Абхазії на цифрове телебачення та технічні питання підготовки до проектування мережі, складання переліку необхідного обладнання тощо. Зустріч відбулась в рамках домовленостей з питання будівництва в республіці мережі цифрового мовлення.⁶⁵

Згідно з доповіддю, опублікованою в лютому 2010 року міжнародною організацією International Crisis Group, після визнання незалежності Абхазії з боку Росії доступ в Інтернет «ріс і поліпшувався». При цьому місцеві абхазькі провайдери часто використовували лінії російських інтернет-провайдерів, через які отримували доступ до глобальної мережі Інтернет. В травні 2011 року був запущений двомовний (абхазька та російська) офіційний сайт АДТРК для трансляцій в режимі онлайн програми Абхазької Держтелерадіокомпанії⁶⁶.

Досвід притягнення до відповідальності. Національна комісія з комунікацій Грузії оштрафувала в 2009 році російські телекомпанії REN TV, NTV, TV Center, Russia, Culture на 50 000 ларі (близько 416 тис. грн) за несанкціоноване мовлення на окупованих територіях (без офіційного дозволу зі сторони Тбілісі). Другий штраф становив 500 000 ларі (близько 4,17 млн грн).⁶⁷

2008 року Комісія оштрафувала Суспільного мовника Росії та державну радіостанцію «Вести ФМ» за мовлення без ліцензії.⁶⁸ Рішення Комісії засновувалось на ст. 144(1) Кодексу про адміністративні правопорушення⁶⁹ «діяльність в сфері мовлення без ліцензії та/або без дозволу або використання радіочастотного спектру без надання права на використання»

Відповідно до ст.6 Закону «Про окуповані території»⁷⁰ на окупованих територіях забороняється певні види діяльності, зокрема: «Будь-яка економічна (підприємницька або непідприємницька) діяльність, незалежно від того, здійснюється вона з отриманням прибутку, доходу або компенсації, якщо така діяльність відповідно до законів Грузії «Про ліцензії та дозволи підприємствам», «Про музеї», «Про воду», «Про публічну реєстрацію» та «Про електронні комунікації», Морського або Цивільного кодексу Грузії вимагає отримання відповідної ліцензії або дозволу, авторизації або реєстрації (або якщо діяльність вимагає узгодження)».

Регулювання використання ресурсів (радіочастотний спектр). Відповідно до глави 8 Закону про електронні комунікації, позиція, закріплена за Грузією на геостаціонарній орбіті, і, відповідно, радіочастотний спектр є власністю держави й не може бути приватизований або переданий у приватну власність. Комісія регулює використання радіочастотного спектру, а також встановлює Національний план розподілення радіочастот, відповідно до міжнародних актів.

Право на використання радіочастотного спектру набувається ліцензією, виданою на основі аукціону чи конкурсу. Ліцензія видається на 10 років. Основою для отримання ліцензії

⁶⁵ <http://abkhazinform.com/item/12083-v-abkhazii-budet-tsifrovoe-televidenie>

⁶⁶ Арбур, Л. и другие. Абхазия: углубление зависимости. Доклад №202 Европа. International Crisis Group (26 лютого 2010).

⁶⁷ <https://comcom.ge/ge/news/press-releases/komisiis-gancxadeba-saqartvelos-okupirebul-teritoriebze-rusuli-kompaniebis-ukanono-saqmianobastan-dakavshirebit-11061.page>

⁶⁸ <https://www.kavkaz-uzel.eu/articles/162749/>

⁶⁹ <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/28216?publication=476>

⁷⁰ <https://matsne.gov.ge/en/document/download/19132/6/ru/pdf>

на використання радіочастотного спектру є наявність вільного ресурсу, заява особи та її перемога на аукціоні. Комісія приймає рішення про проведення аукціону, якщо:

- ✓ Наявні вільний радіочастотний спектр, передбачений в Національному плані розподілення радіочастот та прохання особи про проведення аукціону для отримання права на використання спектру. Рішенням комісії про проведення аукціону визначається стартовий внесок за використання ресурсів;
- ✓ Подана заява власника ліцензії на використання радіочастотного спектру про повну або часткову передачу такого права іншій особі.

Видача ліцензій на аукціоні. Комісія приймає рішення про проведення аукціону на видачу ліцензії на використання радіочастотного спектру та розповсюджує його через ЗМІ, офіційний сайт та Інтернет не менш ніж за один місяць до його проведення. В рішенні вказується:

- ✓ Відповідні географічні межі ринку послуг;
- ✓ Технічні та експлуатаційні умови його використання, що забезпечують попередження шкідливих перешкод та впливу на здоров'я людини;
- ✓ Стартовий або пропонований внесок;
- ✓ Терміни початку та закінчення прийому заявок на проведення аукціону.

Критерієм визначення переможця аукціону є пропозиція максимальної суми оплати за використання ресурсу, 30% виплачується протягом 1 місяця після прийняття рішення щодо переможця.

Відповідно до ст. 38 Закону про мовлення, при ліцензуванні/дозволі на мовлення вказується:

- ✓ Мова/мови мовлення;
- ✓ Мінімальна тривалість денного та нічного мовлення. У випадку ефірного часу – 12 годин;
- ✓ Радіомовна технологія;
- ✓ Термін початку мовлення
- ✓ Передбачувана географічна зона мовлення.

Відповідно до ст. 40 Закону про мовлення, власник ліцензії повинен забезпечити доступ до якісного прийому радіосигналу не менше 90% населення своєї зони обслуговування. Використання радіочастотного спектру без ліцензії заборонено і тягне за собою адміністративну відповідальність (ст. 75 Закону про мовлення).

МОЛДОВА

Законодавче регулювання Молдови. Кодекс аудіовізуальних медіа послуг (*Codul Serviciilor Media Audiovizuale Al Republicii Moldova №174*)⁷¹

Законодавство Придністров'я в сфері мовлення. Наказ Міністерства юстиції Придністровської Молдавської Республіки про затвердження правил користування радіоелектронними засобами відомчого радіозв'язку⁷², Постанова про затвердження концепції розвитку телерадіомовлення в Придністровській Молдавській Республіці на період 2014-2020

⁷¹ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=125226&lang=ru#

⁷² <http://zakon-pmr.com/DetailDoc.aspx?document=59177>

років⁷³, Указ Президента Придністровської Молдавської Республіки від 18 червня 1999 року N 245 «Про зв'язок Придністровської Молдавської Республіки»⁷⁴; Регламент радіозв'язку Придністровської Молдавської Республіки⁷⁵.

Компетентний орган⁷⁶ (глава 10 Кодексу). Аудіовізуальна рада – автономний державний орган, організаційно незалежний від будь-якого суб'єкту й несе відповідальність за виконання положень Кодексу аудіовізуальних медіа послуг. В якості гаранту суспільних інтересів, забезпечує:

- ✓ Контроль над виконанням обов'язків постачальниками медіа послуг відповідно до Кодексу аудіовізуальних медіа послуг; контроль за змістом медіа послуг і аудіовізуальних програм;
- ✓ Розгляд і дозвіл петицій та скарг, що стосуються діяльності постачальників медіа послуг, включаючи питання авторських та суміжних прав;
- ✓ Складання та оновлення списку безкоштовних аудіовізуальних медіа послуг для ретрансляції й публікація його на офіційному сайті Аудіовізуальної ради;
- ✓ Співпраця з аналогічними установами та органами з інших країн для обміну досвідом та імплементації міжнародних стандартів;
- ✓ Співпраця з іншими державними органами Молдови з метою застосування законодавства в аудіовізуальній сфері;

В якості регулюючого органу, приймає нормативні акти, передбачені Кодексом і міжнародними договорами в сфері аудіовізуальних медіа послуг.

Постачальник медіа послуг⁷⁷. Відповідно до ст. 2 Кодексу аудіовізуальних послуг, постачальник вважається таким, що знаходиться під юрисдикцією Республіки Молдова, якщо він відповідає хоча б одній з умов:

- ✓ Має головний офіс в Республіці Молдова, і всі рішення про створення ретрансляції аудіовізуальних медіа послуг приймаються в Молдові;
- ✓ Має головний офіс в Республіці Молдова, і більша частина співробітників, що беруть участь у створенні та реалізації ретрансляції, працює в Молдові;
- ✓ Рішення про створення ретрансляції медіа послуг приймаються в Молдові, і більша частина персоналу, задіяна в забезпеченні доступності медіа послуг для населення, працює в Республіці Молдова.

Якщо постачальник не відповідає ні одному з перелічених умов, і не заснований ні одним з держав-учасниць Європейської конвенції про трансграничне телебачення, вважається таким, що знаходиться під юрисдикцією Молдови, якщо він:

- ✓ Використовує слот⁷⁸, наданий компетентним органом Республіки Молдова;
- ✓ Використовує частоту, надану компетентним державним органом Молдови;
- ✓ Використовує супутникову ємність, що належить Молдові;
- ✓ Використовує підключення до Інтернету, що знаходиться на території Молдови

⁷³ <http://www.svyaz.gospmr.org/index.php/dokumenty/elektrosvyaz/postanovleniya-pravitelstva-v-oblasti-elektrosvyazi/138-ob-utverzhenii-kontseptsii-razvitiya-teleradioveshchaniya-v-pridnestrovskoj-moldavskoj-respublike-na-period-2014-2020-godov>

⁷⁴ <http://zakon-pmr.com/DetailDoc.aspx?document=37917>
<http://zakon-pmr.com/DetailDoc.aspx?document=45906>

⁷⁵ <https://www.ulpmr.ru/ul/show/3pPJqqGodTCD67UUfEAgUhtCYc7DTiNXJSSk=>

⁷⁶ <http://www.audiovizual.md/activitatea-ca>

⁷⁷ Фізична чи юридична особа, що несе юридичну відповідальність за вибір аудіовізуального контенту медіа послуг

⁷⁸ Частина цифрового потоку в мультимедіа, достатня для передачі/ретрансляції аудіовізуальної медіа послуги.

Інакше постачальник вважається таким, що знаходиться поза юрисдикцією Республіки Молдова.

Ст. 21 визначає вимоги до надання прозорості інформації про постачальників медіа послуг. Постачальники повинні забезпечити простий, прямий та постійний доступ користувачів аудіовізуальних медіа послуг як мінімум до наступних категорій інформації:

- ✓ Назва, юридичний статус і штаб-квартира;
- ✓ Імена законних представників;
- ✓ Бенефіціарні власники, які прямо або опосередковано контролюють постачальника медіа послуг;
- ✓ Список акціонерів й асоційованих осіб до рівня фізичних осіб, за виключенням осіб, що є акціонерними товариствами з акціями, що котируються на міжнародних фондових ринках;
- ✓ Особи, що входять у склад керівництва і, в залежності від обставин, до наглядового органу, а також їх функції;
- ✓ Особи, відповідальні за редакційну політику;
- ✓ Контактні дані постачальника медіа послуг, включаючи юридичну адресу, поштові адреси, адресу електронної пошти й офіційний веб-сайт.

Державні мовники. Національний постачальник послуг ЗМІ – Компанія «Телерадіо-Молдова» (*Teleradio-Moldova*), регіональний провайдер – компанія «Gagauziya Radio Televizionu». До національних мовників належать радіо «IPNA Teleradio-Moldova» (універсальний, пізнавально-музикальний) – покриття 100%, телебачення IPNA – покриття 99%, TVR1 – покриття 89%⁷⁹.

Мовники та ЗМІ Придністров'я. Багато преси російською мовою, а також місцевих газет («Дністровська правда», «Людина і її права», «Правда Придністров'я», «Придністров'я» тощо), в Тирасполі окрім того видається газета українською мовою – «Гомін». Всі газети фінансуються за рахунок коштів місцевої адміністрації, а у видавничій політиці переважає проросійська ідеологія⁸⁰.

Мережі аналогового наземного ефірного ТБ мовлення забезпечують розповсюдження на території республіки 5 ТБ каналів, що входять до державного замовлення на ретрансляцію (згідно з Концепцією розвитку телерадіомовлення в Придністров'ї): республіканський – «Перший Придністровський», 3 російських – «1 канал», «Росія 1», «ТВЦ», український – «УТ-1»⁸¹.

Технічна підтримка мовлення в Придністров'ї. Лівобережжя Дністра перейшли на наземне цифрове телебачення на основі місцевих частот, на відміну від правобережжя. Частоти аналогового кишинівського телебачення практично заблоковані. Депутат Парламенту Республіки Молдова Василь Нестасе зазначає: «Якщо й правобережжя Дністра перейде на цифровий формат телебачення, ми отримаємо можливість вести мовлення і в Придністров'ї».

В придністровському регіоні використовуються цифрові частоти, що є власністю Молдови (з мовчазної згоди молдовської влади). Також використовується мережа «Молдтелекома» та інші об'єкти державної власності, присвоєні антиконституційним режимом. Використовуються й

⁷⁹ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=15217&lang=ro

⁸⁰ <https://anticoruptie.md/ru/rassledovanija/sotsialnye/zhizn-posle-vojny-gruzija-i-moldova>

⁸¹ <http://www.svyaz.gospmr.org/index.php/dokumenty/elektrosvyaz/postanovleniya-pravitelstva-v-oblasti-elektrosvyazi/138-ob-utverzhenii-kontseptsii-razvitiya-teleradioveshchaniya-v-pridnestrovskoj-moldavskoj-respublike-na-period-2014-2020-godov>

російські частоти в інтересах Російської Федерації (24 частоти). В той же час, 2 частоти центру «Маяк» в Григоріополі, по яким траслювались два канали суспільної радіостанції «Радіо Молдова» і «Лучаферул» зараз є власністю тираспольських сепаратистів.⁸²

Захист національного аудіовізуального простору. Відповідно до ст. 17 Кодексу, радіочастоти, що виділені для надання аудіовізуальних медіа послуг в цифровій наземній та аналоговій системах, вважаються суспільним благом і використовуються на основі ліцензії на мовлення. Національний аудіовізуальний простір використовується з ціллю:

- ✓ Сприяти вільному розповсюдженню інформації;
- ✓ Сприяти забезпеченню свободи вираження думок;
- ✓ Сприяти задоволенню соціальних інформаційних потреб;
- ✓ Сприяти забезпеченню професійної й соціальної чесності постачальників медіа послуг.

В національному аудіовізуальному просторі заборонена трансляція програм, що містять мову ворожнечі. В цілях захисту національного аудіовізуального простору й забезпечення інформаційної безпеки постачальники медіа послуг мають право включати в постачання послуг трансляцію теле- й радіопрограм воєнного змісту, місцевого або придбаного в третіх країнах.

Ст. 20 Кодексу встановлює факт того, що всі люди мають право на доступ до важливих подій через телевізійні служби без попереднього індивідуального дозволу. Такі події особливої важливості можуть траслюватись виключно на телевізійних службах національних постачальників послуг ЗМІ без попереднього індивідуального дозволу лише у випадку, якщо трансляція не позбавляє значну частину суспільства можливості дивитись їх в прямому ефірі або в відстроченій трансляції.

Перелік подій особливої важливості затверджується Аудіовізуальною радою. В переліку встановлюється:

- ✓ Відсоток населення, що представляє значну частину населення;
- ✓ Право постачальника медіа послуг траслювати події особливої важливості в прямому ефірі або з затримкою, повністю або частково

Ліцензія на мовлення. Послуги лінійних⁸³ аудіовізуальних ЗМІ надаються на основі ліцензії на мовлення. Відповідно до ст. 25 Кодексу, ліцензія видається терміном на 9 років, і діє з дати публікації рішення Аудіовізуальної ради в Офіційному віснику Республіки Молдова. Ліцензія на мовлення повинна містити:

- ✓ Номер ліцензії на мовлення;
- ✓ Ідентифікаційні дані держателя ліцензії на мовлення;
- ✓ Ідентифікаційні дані акціонерів й асоційованих осіб;
- ✓ Загальне розуміння (концепція), вид та структура аудіовізуальної медіа послуги;
- ✓ Назва й ідентифікаційні елементи аудіовізуальної медіа послуги;
- ✓ Зона мовлення у випадку надання медіа послуг в аналоговій або цифровій наземній системі;
- ✓ Термін дії;

⁸² <https://anticoruptie.md/ru/rassledovaniya/sotsialnye/zhizn-posle-voyny-gruzija-i-moldova>

⁸³ Лінійна аудіовізуальна медіа послуга – така послуга, що доступна для суспільства постачальником медіа послуг для одночасного перегляду/прослуховування аудіовізуальних програм на основі розпорядку програм, розробленого постачальником; Нелінійна аудіовізуальна медіа послуга – послуга, надана постачальником для перегляду/прослуховування аудіовізуальних програм за індивідуальним запитом користувача і в обраний ним час на основі каталогу програм, встановленого постачальником

- ✓ Мережа електронних комунікацій, що використовується для надання медіа послуг, й ім'я її власника або менеджера;
- ✓ Частоти й канали, надані у випадку ліцензії на аналогове мовлення;
- ✓ Цифровий мультиплекс, в якому надається аудіовізуальна медіа послуга;
- ✓ Зобов'язання постачальника медіа послуг виконувати положення Кодексу й інших актів, затверджених Аудіовізуальною радою

Ліцензію на мовлення можна продовжити на новий термін за запитом його власника не пізніше, ніж за 6 місяців після, але не менш ніж за 3 місяці до закінчення терміну дії ліцензії. Ліцензія на мовлення може бути відкликана в наступних випадках:

- ✓ Постачальник медіа послуг повідомляє Аудіовізуальну раду про відмову від трансляції аудіовізуальних медіа послуг;
- ✓ Постачальник медіа послуг не почав мовлення протягом 6 місяців з моменту видачі ліцензії на мовлення в аналоговому форматі, і протягом 3 місяці – в цифровій наземній системі;
- ✓ Постачальник медіа послуг не сплатив за ліцензію після того як Аудіовізуальна рада двічі попередила його про це в письмовій формі;
- ✓ Постачальник медіа послуг надав Аудіовізуальній раді брехливу інформацію, що призвело до порушення правового режиму власності в сфері аудіовізуальних медіа послуг;
- ✓ Постачальник медіа послуг відмовився надати або не надав по інших причинах Аудіовізуальній раді інформацію про правовий режим власності;
- ✓ Постачальник медіа послуг неодноразово порушував положення про заборону розпалювати ненависть, розповсюджувати дитячу порнографію тощо (ч.2 ст.11 і ст.17) після поступового застосування санкцій:
 - Постачальники, що порушують згадані статті, караються штрафом від 40 тис. до 70 тис. леїв. За повторне порушення – накладається штраф від 70 тис. до 100 тис. леїв.
- ✓ Постачальник неодноразово порушує ч.7 ст. 84, в результаті чого спочатку застосовуються поступові санкції, призупиняється дія ліцензії, і в разі не усунення порушень, або накладання санкцій більше двох разів протягом 12 місяців – відкликається ліцензія.

Санкції (ч. 7 (а,б) ст 84). Постачальники, що допустили наступні порушення:

- ✓ трансляція аудіовізуальних медіа послуг без ліцензії на мовлення або дозволу на ретрансляцію;
- ✓ трансляція аудіовізуальних медіа послуг за межами зони покриття, вказаної в ліцензії на мовлення;

мають сплатити штраф від 15 тис. до 20 тис. леїв. Повторне порушення тягне за собою штраф від 25 тис. до 30 тис. леїв.